

# Els quinze mesos de papat de Benet XVI



El papa Benet XVI no va néixer el 19 d'abril del 2005; als 78 anys portava ja molts anys de vida vaticana. És un pontífex que ha trencat esquemes ràpidament, més dels que els clixés del seu passat com a guardià de la fe podien fer pensar.

**Q**uè ha fet, en un any? La premsa alemanya l'ha vist com el *panzerkardinal*. De guardià de la fe ha esdevingut "un pastor". I no un "pastor alemany", com havia titulat en portada el diari italià *Il Manifesto* l'endemà de l'elecció ("Pastore tedesco"), sinó un mans però ferm pastor d'una Església que veia un xic a la deriva. Si haguéssim de seguir amb metàfores canines, la imatge del papa ha esdevingut en els ambients catòlics una mena de mastí dels Pirineus: noble, autònom i bonhomíós.

Aquest papa no passarà a la història com el pontífex dels gestos, però sí com el papa de les paraules. El nombre de persones que assisteixen a les audiències generals dels dimecres i a la pregària de l'Àngelus els diumenges s'ha triplicat en un any. Un papa per

escoltar, diuen els periodistes que el segueixen.

La reforma més important ha estat el canvi del secretari d'estat, fins ara el cardenal Angelo Sodano, que serà substituït pel salesià i també cardenal Tarsizio Bertone. Així, el fins ara secretari de les relacions amb els estats, el també italià Giovanni Lajolo, ara passa a ser el governador de l'estat del Vaticà. Amb l'elecció de Bertone, arquebisbe de Gènova i cardenal futbolista, es reforça la italianitat de la cúria romana, ja que si el papa no és del país transalpí, no podria concebre que el secretari d'estat (una mena de primer ministre) fos estranger.

Qui s'esperava canvis espectaculars s'ha equivocat de pronòstic: Benet XVI no és un papa de focs artificials, sinó de fogueres més discretes, però perfectament delimitades.

Benet XVI ha escrit ja la seva primera encíclica, *Deus Caritas Est* ("Déu és amor") i ha fet els seus primers viatges. Colònia i per tant la seva Alemanya, a més de Polònia i ara València, tot esperant tornar a Alemanya al setembre.

A més del canvi de Sodano, anunciat, dies abans havia nomenat un cardenal de l'Índia per presidir la Congregació per l'Evangelització dels Pobles –coneguda com Propaganda Fidei–. Aquesta congregació vetlla i controla tota la part del món considerada tradicionalment de missió. És com un "Vaticà per les missions", per dir-ho molt simplement. El seu prefecte (les congregacions tenen prefectes, mentre que els consells i comissions pontificies tenen presidents) era el cardenal Crescenzo Sepe, que Ratzinger ha enviat cap a Nàpols a administrar una diòcesi complicada. Amb aquesta reestructuració, el papa dona a entendre que la manera i sensibilitat de Sepe no eren ben bé la seva. I demostra que qui té càrrecs d'importància ve d'un planter molt clar: la Congregació per la Doctrina de la Fe. El seu successor en el càrrec de prefecte d'aquesta Congregació, William Levada, ha passat de ser arquebisbe de San Francisco i membre d'aquesta congregació a prefecte i cardenal. Va ser el primer acte de



confiança de Ratzinger, que ara amb Bertone, també membre de la CDF, ratifica. Busca homes de doctrina sòlida, i el dicasteri vaticà més robust és la Congregació per la Doctrina de la Fe, d'on també ha sortit el cardenal espanyol Cañizares, líder del sector ultraconservador de la Conferència Episcopal Espanyola.

El papa vol unificar algunes oficines curials. Ja ha començat a unir dicasteris. Per exemple, ha fusionat el Consell Pontifici pel Diàleg Interreligiós i el Consell Pontifici per a la Cultura. Ha deixat un únic president, el cardenal Paul Poupard, que ja ho era de Cultura. El president del diàleg interreligiós l'ha enviat de nunci a Egipte i de delegat apostòlic davant de la Lliga Àrab. És el pare blanc Michael Fitzgerlad, coneixedor de l'Islam i potser massa amic dels

Benet XVI no és un papa de focs artificials, sinó de fogueres més discretes però perfectament delimitades

musulmans. El papa aposta decididament per l'Islam, però vol una identitat molt clara dels catòlics que dialoguen. Se'l veu còmode amb líders d'altres confessions i religions, perquè sap que el terreny comú dels valors –vida, família, bioètica, etc.– és el camp que l'uneix amb els altres.

Probablement, pocs haurien pronosticat que al cap de pocs mesos de ser papa Benet XVI hauria rebut el díscol teòleg Hans Küng, o la polèmica periodista Oriana Fallaci. Tampoc no semblava que els cismàtics de Lefèbvre hi poguessin tenir cabuda, en l'agenda immediata del papa, i en canvi ell els ha acceptat.

**La visió de la família del papa Ratzinger.** La família importa i molt, al papa Ratzinger. Però una família entesa com pare, mare i fills. Ho ha dit i repetit moltes vegades des que és papa. De fet, el tema que més ha ressaltat Be-

net XVI és el de la centralitat de Jesucrist com a nucli de fe. Jesucrist mort i ressuscitat i l'amor de Déu són el *leitmotiv* d'aquest papa. En aquest sentit, pràctiques devocionals, aparicions o altres fenòmens són secundaris. Aquesta fe, en Jesucrist, explica Benet XVI, du a entendre la família d'una determinada manera.

El papa ha parlat molt de valors humans en què creients i no creients es puguin trobar. I hi ha inserit "la família fundada en el matrimoni entre un home i una dona oberts a la procreació com a do de Déu". Aquí també troba l'aprovació d'altres cristians i també de representants d'altres religions. És el camp que el separa més de la laïcitat amb qui vol dialogar i amb qui està disposat a negociar, sense passar mai, però, per sobre de "principis innegociables", i la família tal com s'ha entès –un pare, una mare i fills– no es qüestiona. Per al papa els temps actuals són "preocupants" sobretot perquè algunes lleis estan "eclipsant" i "diluïnt" l'essència de la família. Benet XVI considera "amenaces" les equiparacions legals que atorguen a una parella homosexual el nom de matrimoni. En aquest sentit considera que hi ha països que s'acosten a la "deriva", una metàfora que li agrada molt a aquest papa.

El viatge del papa a València a "celebrar la família" s'ha d'inscriure, doncs, en la visió compacta d'aquest pontífex que veu en la família una "petita església domèstica". Per al papa Ratzinger, l'amor de Déu desemboca en l'amor humà que es realitza de manera absoluta en el si familiar. Per això la seva insistència, quan parla i escriu, en conceptes com amor, relació, donació, sacrifici, estimació, confiança, generositat i esperança. Resseguint els textos de Ratzinger des que és cap de l'Església, podríem deduir, sense cap esforç, que aquest és un papa enamorat. Enamorat i exigent. Aquesta exigència el du a demanar coherència als sacerdots –que pateixen segons ell el tic de l'aburguesament i el *carrierisme* (aspirar a càrrecs en la cúria)– i a les famílies, exemple d'amor incondicional i de sacrifici, valors que aquest papa alemany té al capdamunt de les seves prioritats.

Miriam Díez i Bosch  
El Vaticà

**E**MILI MARÍN: cadascú de nosaltres parteix d'una situació diferent. El catolicisme basc va patir amb el principi del franquisme perquè es van afusellar molts rectors pel fet de ser bascos. Quin és el posicionament avui dia respecte a la independència d'Euskadi?

**FÉLIX PLACER:** En aquest sentit, hi ha tota mena de plantejaments. Històricament, l'episcopat ha estat sempre espanyolista. Ja s'ha encarregat el Vaticà que fóra així. Posteriorment sí que hi va haver un canvi, amb bisbes que parlaven basc, com José María Setién i un clero basc amb aspiracions a la llibertat del poble. Ara, però, s'està desfent el camí. De nou anem cap a una jerarquia basca partidària de la unitat espanyola. Històricament hi ha hagut tres posicions: de la del Partit Nacionalista Basc, molt més conciliadora, a la posició més extremista, com pot ser la d'ETA. ETA no va nèixer en les sagristies. Hi ha un llibre horrible que es diu *ETA nació en los seminarios* i que és ple de ximpleries. Jo aleshores era seminarista, i puc dir que ni tan sols em van en senyar el basc. El que se'm va donar va ser una formació rànica i provaticana. Un sector tant de catòlics com del clero basc vol que el poble siga lliure prengui les seues pròpies decisions.

**E. MARÍN:** Julio, vostè va sentir parlar de temes com el nacionalisme i la independència quan estudiava al seminary al País Valencià?

**JULIO CIGES:** Jo fins als vint-i-set anys no vaig prendre mínima consciència del que és "ser País Valencià", tant en el terreny de la llengua com en el polític. Ara que Félix explicava això, pensava que nosaltres, des de fa 300 anys hem tingut 22 arquebisbes a València, només dos han estat del País Valencià. Així doncs, és clar, com ha despertat se en el poble un sentiment de país per la llengua?

**E. MARÍN:** Jo ho puc corroborar: quan estava en el seminari, estava absolutament prohibit parlar en valencià. Però no només això, sinó que en els primers anys, en la dècada dels cinquanta, s'aplicava una curiosa mesura pedagògica: el darrer a qui enxampaven parlant en valencià, havia de portar una pedra ben grossa. Quan se sentia algú parlant en valencià, ràpidament se li passava la pedra.